

آشنایی با رشته مدرّسی ادبیات عرب سطح سه

ماده ۱- عنوان

عنوان رشته، سطح سه مدرّسی ادبیات عرب است.

ماده ۲- تعریف رشته مدرّسی ادبیات عرب:

سطح سه مدرّسی ادبیات عرب، یکی از رشته‌های تربیت مدرّس حوزه علمیه است، که در آن طلاب، ضمن فراگیری مبانی علمی، مهارت‌ها و روش‌های پیشرفته تدریس متون ادبی، توانایی تدریس و تحقیق در زمینه موضوعات مرتبط با رشته فوق را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه مدرّسی ادبیات عرب و مجوز تدریس آن می‌شوند.

ماده ۳- اهداف رشته مدرّسی ادبیات عرب

1. شناخت مبانی علمی تدریس و مهارت‌های آن؛
2. ارتقاء توان انتقال و تفهیم دانش‌های حوزوی بر اساس استانداردهای علمی؛
3. تأمین استاد جهت تدریس دروس ادبیات عرب؛
4. شناخت منابع، متون و آشنایی با تاریخ و ادوار ادبیات عرب؛
5. تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌های مرتبط با موضوع تدریس؛
6. تربیت طلاب مستعد جهت شرکت در سطوح بالاتر؛
7. شناخت استدلالی و عمیق مسائل فقهی و اصولی، و آشنایی با روش‌های استنباط فقهی؛
8. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول؛
9. ایجاد توان استفاده از منابع فقهی و اصولی.

ماده ۴- سیاست‌های رشته مدرّسی ادبیات عرب:

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و مهارتی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی؛
4. اهتمام به تقویت مبانی نظام اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
5. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد تدریس و ارزشیابی و استفاده از ابزار کمک آموزشی، ضمن اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
6. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، مهارتی و توجه به نیازها و مقتضیات روز؛
7. تأکید بر توانمندسازی طلاب در ارائه تدریس مبتنی بر اصول علمی؛
8. اهتمام به هماهنگی برنامه‌های تربیت مدرّس با برنامه‌های جاری آموزشی در سطوح مختلف حوزه؛
9. تأکید بر آموزش پژوهش‌محور؛
10. تأکید بر استفاده از منابع مهم و استاندارد آموزشی؛
11. تأکید بر شناسایی طلاب مستعد؛
12. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر آن در کنار دروس گرایشی.

مادة ۵- ضرورت رشته مدرّسی ادبیات عرب

1. تأکید آموزه‌های دینی بر استفاده از اساتید متخصص، متخلق و توانمند؛
2. رسالت حوزه‌های علمیه در تربیت و تأمین اساتید توانمند و متخلق؛
3. نیاز طلاب و مدارس علمیه کشور به اساتید متخصص، متخلق و آشنا با مبانی علمی و مهارت‌های تدریس.

تبصره: برای اجرای دوره تربیت مدرّس دو طرح وجود دارد:

1. آموزش مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی در دوره‌های کوتاه‌مدت
 2. آموزش دانش تخصصی همراه با مهارت‌های تدریس به فارغ‌التحصیلان سطح دو عمومی در دوره‌های بلندمدت
- به دلیل نیاز شدید شهرستان‌ها به اساتید ماهر و کمبود فارغ‌التحصیلان رشته‌های تخصصی و عدم پذیرش اعزام به شهرستان توسط اکثر آنها، در این برنامه راه دوم انتخاب شده است. لازم است پس از گذشت ده سال از اجرای این برنامه با توجه به شرایط تصمیم‌گیری شود.

مادة ۶- نظام آموزشی رشته مدرّسی ادبیات عرب

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

مادة ۷- شرایط پذیرش رشته مدرّسی ادبیات عرب

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو با معدل ۱۶ به بالا؛
3. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی.

مادة ۸- عناوین و مشخصات کلی دروس رشته مدرّسی ادبیات عرب

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۵۲۸
۲	دروس تخصصی	۱۴۵۶
	جمع کل	۱۹۸۴

مادة ۹- عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

1. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایة الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	روش تحقیق پیشرفته	۳۲ + ۱۶ نظری عملی	کسب مهارت‌های تحقیق و پژوهش درحوزه‌های مرتبط با ادبیات عرب، از طریق آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
	جمع	۵۲۸	

1. دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف درس
•	صرف تکمیلی ۱ و ۲ و ۳	۹۶	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم صرف با ارجاع به منابع مهم صرفی، مانند شافیه، شرح نظام، شرح شافیه رضی و علوم العربیه
•	فقه اللغة	۳۲	شناخت اصول و روش‌های فهم لغات و تأثیر علوم ادبی در فهم لغات و آشنایی با معاجم لغت
•	نحو تکمیلی ۱ و ۲	۱۲۸	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو، با محوریت نحو وافی و ارجاع به منابع مهم نحوی مانند حاشیه الصبان و شرح المفصل ابن یعیش
•	نحو تکمیلی ۳	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی باب اول مغنی اللیبب (مفردات)
•	متون صرف و نحو	۶۴	تقویت توان استفاده از متون اصیل و مهم صرف و نحو با خواندن بخش‌هایی از شرح شافیه، شرح کافیة رضی، خصائص ابن جنی، شرح التسهیل، شرح التصریح، و حاشیه سید علی خان کبیر، حاشیه ابوطالب و شرح الجمل زجاجی
•	تجزیه و ترکیب پیشرفته ۱ تا ۶	۹۶+۹۶ عملی	شناخت قواعد کلی تجزیه و ترکیب و تبیین رابطه و تعامل آن با صرف و نحو، و افزایش توان تطبیق قواعد صرف و نحو به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر آیات و روایات دارای وجوه متعدد و اشعار عربی به ویژه اشعار منسوب به امام علی علیه السلام
•	متون درسی نحو	۶۴	بررسی و حل فرازهای پیچیده متون رسمی نحو، مانند: صمدیه، سیوطی و ...
•	بلاغت تکمیلی ۱ و ۲	۶۴	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم معانی، بیان و بدیع با ارجاع به منابع مهم بلاغی، مانند مطول، شروح التلخیص و البلاغة الواضحة
•	بلاغت کاربردی	۳۲+۱۶ نظری عملی	افزایش توان تطبیق قواعد معانی و بیان به منظور فهم دقیق متون، با تأکید بر قرآن و نهج البلاغه و متون ادبی اصیل
•	تاریخ ادبیات عرب	۳۲	آشنایی با تطور تاریخی ادبیات عرب و مکاتب و منابع آن، با تأکید بر عناصر دخیل در ادبیات قرآن از عصر جاهلی تا دوران معاصر
•	منبع‌شناسی	۱۶	معرفی توصیفی و تحلیلی منابع و کتب مهم صرف، نحو و بلاغت و برنامه‌های نرم‌افزاری ادبیات عرب
•	اصول و فنون ترجمه	۳۲+۳۲ عملی	آشنایی با اصول، قواعد و روش‌های ترجمه متون عربی به فارسی، همراه با کار عملی
•	متون ادبی جدید ۱ و ۲	۶۴	آشنایی با ساختارها و لغات متون ادبی به زبان عربی معاصر، به منظور کسب توان بهره‌گیری از آنها
•	فنون و روش تدریس ۱ و ۲	۳۲+۶۴ نظری عملی	شناخت روش‌ها و فنون تدریس و چگونگی طراحی، اجرا و ارزیابی يك درس، متناسب با گرایش مرتبط، به صورت کارگاهی
•	اخلاق مدرسی	۳۲	شناخت آموزه‌های قرآنی و روایی در زمینه آداب و رفتار مشترك و مختص معلم و متعلم
•	سنجش و ارزشیابی	۸+۱۶ نظری عملی	آشنایی با اصول، قواعد، روش‌ها و مراحل سنجش و اندازه‌گیری یادگیری متعلمان به صورت کارگاهی
•	تکنولوژی آموزشی	۸+۱۶ نظری عملی	آشنایی با روش‌های طراحی و اجرای فرآیند یادگیری عمیق، مؤثر و پایدار با بهره‌گیری از مواد، وسائل و تجهیزات آموزشی به صورت کارگاهی
•	کاروزی تدریس	۳۲+۳۲ عملی	به کار بستن آموخته‌های نظری در باب روش و فنون تدریس، توسط طلبه‌ها طریق تدریس موضوعات مرتبط با گرایش
•	اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۳۲+۱۶ نظری عملی	آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در باب مبانی، اصول، فنون و روش‌های مشاوره و راهنمایی آموزشی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف درس
•	روان شناسی عمومی	۴۸	شناخت مسائل مربوط به روان انسان و توصیف و تبیین علل رفتارهای او، ضمن آشنایی با مباحثی مانند: دستگاه عصبی، انگیزش و هیجان، ادراک حسی، یادگیری، هوش، حافظه، رشد، شخصیت، سازگاری و اختلالات رفتاری
•	پایان نامه	۱۹۲ عملی	ارائه پژوهشی جامع در موضوعات مرتبط با رشته، با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد، بررسی و تتبع کافی
جمع		۱۴۵۶	

[۱]. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۸۰۰ در جلسه ۱۴ کمیته بررسی و تصویب رشته‌ها، (دوره پنجم)، مورخ ۲۲/۶/۹۰ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه‌های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۲۷ تغییر یافت.

[۲]. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد در یک درس، تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

[۳]. از آنجا که درس “فنون و روش تدریس” در دروس تخصصی این رشته ارائه می‌شود، درس “روش تدریس” از دروس عمومی این رشته حذف شده است.

برای مشاهده سایر رشته های تخصصی سطح سه کلیک کنید